

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Arheologija zgodnjega srednjega veka
Course title:	Archaeology of early medieval period

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Primerjalni študij idej in kultur, doktorski študij 3. stopnje	Arheologija med Jadranom in Podonavjem	Brez letnika	/
Comparative Study of Ideas and Cultures, doctoral study 3 rd cycle	Archaeology between the Adriatic and the Danube	Not specified	/

Vrsta predmeta / Course type

splošno izbirni / general elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

P083

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
10				20	150	6

Nosilec predmeta / Lecturer:

[izr. prof. dr. Benjamin Štular](#)

Jeziki /

Predavanja / Lectures:

slovenščina, angleščina / Slovenian, English

Languages:

Vaje / Tutorial:

/

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Za vključitev v delo ni posebnih pogojev. Priporočljivo je vsaj pasivno znanje nemškega, angleškega in italijanskega jezika

Prerequisites:

There are no specific prerequisites. At least a passive knowledge of German, English, and Italian is recommended.

Vsebina:

Stanje raziskav zgodnjersrednjeveške arheologije med Donavo in severnim Jadranom:

- pregled zgodovinskega virov,
- migracije in akulturacija Slovanov,
- tipokronologija nakitnih predmetov,
- tipokronologija lončenine,
- artefaktna obravnava najdišč in pokrajine,
- metodologija in teorija zgodnjersrednjeveške arheologije.

Content (Syllabus outline):

The state of research in early medieval archaeology between the Danube and the northern Adriatic:

- A review of historiographical sources,
- Migration and acculturation of Slavs,
- typochronology of jewellery and dress accessories,
- typochronology of pottery,
- analysis of sites and/or landscapes,
- methodology and theory of early medieval archaeology.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Pregled opredelitev pojma zgodnji srednji vek:

- MIRNIK PREZELJ, Irena 1998, Slovenska zgodnj srednjeveška arheologija med preteklostjo in sedanjostjo – pogled z “Zahoda”. – Arheološki vestnik 49, 361 – 381. (Slovene Early Medieval Archaeology between the Past and Present – View from the West)

Migracije Slovanov:

- PLETERSKI, Andrej 2013, Etnogeneza Slavena – metode i proces. – Starohrvatska prosvjeta, s. 3, sv. 40, str. 7-32.
- ŠTULAR, Benjamin idr. 2022, Migration of Alpine Slavs and machine learning: Space-time pattern mining of an archaeological data set. PLOS ONE 17(9), e0274687. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0274687>

Pomembnejše objave arheoloških najdišč

- DIESENBERGER, Max, EICHERT, Stefan, WINCKLER, Katharina 2020, Der Ostalpenraum im Frühmittelalter -- Herrschaftsstrukturen, Raumorganisation und archäologisch-historischer Vergleich. Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien.
- EICHERT, Stefan 2010, Die frühmittelalterlichen Funde aus dem Kirchenfriedhof von St. Peter. – Beiträge zur Kulturgeschichte Oberkärntens Band 6, Sterben in St. Peter (Karpf Kurt, Meyer Therese – editors), Spittal an der Drau, 149-191.
- EICHERT, Stefan 2010, Die frühmittelalterlichen Grabfunde Kärntens. Die materielle Kultur Karantaniens anhand der Grabfunde vom Ende der Spätantike bis ins 11. Jahrhundert. – Aus Forschung und Kunst 37, Klagenfurt.
- EICHERT, Stefan, ROGL Christine, Katalog der Gräber und Kleinfunde. – Beiträge zur Kulturgeschichte Oberkärntens Band 6, Sterben in St. Peter (Karpf Kurt, Meyer Therese – editors), Spittal an der Drau, 195-286.
- KOROŠEC, Paola 1979, Zgodnj srednjeveška arheološka slika karantanskih Slovanov. – Dela 1. razreda SAZU 22.
- LUX, Judita, ŠTULAR, Benjamin, ZANIER, Katharina 2018, Slovani, naša dediščina = Our heritage: the Slavs. Ljubljana, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije.
- OBENAU, Martin 2010, Arpadenzeitliche Gräberfelder und Grabfunde des 10. bis 12. Jahrhunderts in Österreich. Fundmaterialien des Burgenländischen und Niederösterreichischen Landesmuseums. – Wissenschaftliche Arbeiten aus Burgenland 135, Eisenstadt.
- PLETERSKI, Andrej – Belak, Mateja – ŠTULAR, Benjamin (uredniki). Izkopavanja srednjeveškega in zgodnj novoveškega grobišča pri Župni cerkvi v Kranju v letih 1964-1970 = Excavations of Medieval and Post-Medieval cemetery at the Župna cerkev in Kranj, (Opera Instituti archaeologici Sloveniae, 35, 1), (Zbirka Grobišča Župna cerkev v Kranju, 1). Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za arheologijo: Založba ZRC, 2016. ISBN 978-961-254-973-2. <http://zalozba.zrc-sazu.si/p/1264>.
- PLETERSKI, Andrej, BELAK, Mateja. Grobovi s Puščave nad Starim trgom pri Slovenj Gradcu. Arheološki vestnik, ISSN 0570-8966, 2002, letn. 53, str. 233-300.
- SAGADIN, Milan 1988, Kranj – križišče Iskra (nekropola iz časa preseljevanja ljudstev in staroslovanskega obdobja). – Katalogi in monografije 24, Ljubljana.
- TOVORNIK, Vlasta 1985, Die frühmittelalterlichen Gräberfelder von Gusen und Auhof bei Perg in Oberösterreich. Teil I: Gusen. – Archaeologia Austriaca 69, 165-214.
- TOVORNIK, Vlasta 1986, Die frühmittelalterlichen Gräberfelder von Gusen und Auhof bei Perg in Oberösterreich. Teil II: Auhof. – Archaeologia Austriaca 70, 413-483.
- ŠTULAR, B. (ur./ed.) 2020, Srednjeveški Blejski otok v arheoloških virih = Medieval archaeology of Bled Island. Opera Instituti archaeologici Sloveniae 42, Ljubljana.

Tipokronologija in metode

- EICHERT, Stefan 2012, Frühmittelalterliche Strukturen im Ostalpenraum. Studien zur Geschichte und Archäologie Karantaniens. – Aus Forschung und Kunst 39, Klagenfurt.
- FREEDEN, Uta von, WIECZOREK, Alfried (izdajatelj) 1997, Perlen. Archäologie, Techniken, Analysen. Akten des Internationalen Perlensymposiums in Mannheim vom 11. bis 14. November 1994. – Römisch-Germanische Kommission. Kolloquien zur Vor- und Frühgeschichte. Band 1. Bonn.
- GARAM, Eva 2001, Funde byzantinischer Herkunft in der Awarenzeit von Ende des 6. Bis zum Ende des 7. Jahrhunderts. – Monumenta Avarorum Archaeologica 5, Budapest.
- GIESLER, Jochen 1980, Zur Archäologie des Ostalpenraumes von 8. bis 11. Jahrhundert. – Archäologisches Korrespondenzblatt 10/1, Mainz am Rhein, 85 – 98.
- GIESLER, Jochen 1981, Untersuchungen zur Chronologie der Bijelo Brdo Kultur. – Praehistorische Zeitschrift 56/1, Berlin.
- GOßLER, Norbert 1999, Untersuchungen zur Formenkunde und Chronologie mittelalterlichen Stachelsporen in Deutschland (10.-14. Jahrhundert). – Bericht der Römisch-Germanischen Kommission 79, 479-663.
- HASELOFF, Günter 1979, Kunststile des Frühen Mittelalters.

Klasifikacija in datiranje gradiva t.i. "Bijelobrdske kulture".

- KNIFIC, Timotej 1974, Horizontalna stratigrafija grobišča Bled-Pristava II. – Situla 14/15, 315 – 326.
- LOSERT, Hans, PLETESKI, Andrej 2003, Altenerding in Oberbayern: Struktur des frühmittelalterlichen Gräberfeldes und "Ethnogenese" der Bajuwaren. Berlin. – Scîpvaiz-Verlag; Založba ZRC, Berlin – Bamberg – Ljubljana.
- PLETESKI, Andrej 1990, Staroslovansko grobišče na Sandrovi polici v Predtrgu pri Radovljici. – Arheološki vestnik 41, 64 – 97.
- PLETESKI, Andrej 2013, Korak v kronologijo zgodnj srednjoveškega naglavnega nakita vzhodnih Alp = A step towards the chronology of early medieval head ornaments in the Eastern Alps. – Arheološki vestnik 64, 299-334.
- PÖLLATH, Ralph 2002, Karolingerzeitliche Gräberfelder in Nordostbayern. – München.
- RETTNER, Arno 1997, Sporen der Älteren Merowingerzeit. – Germania 75, 133-157.
- SASSE, Barbara, THEUNE, Claudia 1996, Perlen als Leittypen der Merowingerzeit. – Germania 74/1, 187- 231.
- SZAMEIT, Erik 1991, Anmerkungen zur Chronologie des 8.-9. Jahrhunderts im Ostalpenraum. – Zalai Muzeum 3, Zalaegerszeg, 73 – 79.
- WERNARD, Jo 1998, "Hic scramasaxi loquuntur". Typologisch-chronologische Studie zum einschneidigen Schwert der Merowingerzeit in Süddeutschland. – Germania 76/2, 747-787.

Cilji in kompetence:

Vsako arheološko obdobje ima svoje značilnosti, zato se bodo študenti in študentke pri predmetu arheologija zgodnjega srednjega veka seznanili s tistimi arheološkimi viri, ključnimi vprašanji in sodobnimi metodami raziskovalnega dela, ki so značilni za arheologijo zgodnjega srednjega veka.

Objectives and competences:

The early medieval archaeology course will introduce students to the archaeological sources, key issues and modern research methods that characterise the archaeology of the Early Middle Ages.

The most important groups of early medieval archaeological artefacts are jewellery and pottery, and the methodological focus of the

Najpomembnejši skupini zgodnj srednjeveških drobnih arheoloških najdb sta nakit in lončenina, metodološki poudarek raziskav pa je na prepletu tradicionalnega preučevanja materialne kulture in modernih metod digitalne arheologije.

Študentke in študentje se bodo seznanili s poglobljenimi metodami raziskovanja materialne kulture drobnih arheoloških najdb – predvsem nakita in lončenine – v arheoloških kontekstih. Pri tem bodo obvladali stanje raziskav zgodnj srednjeveške materialne kulture med Donavo in severnim Jadranom ter delo z modernimi digitalnimi orodji.

research is on the interplay between the traditional study of material culture and modern methods of digital archaeology.

Students will be introduced to in-depth methods of researching the material culture of archaeological artifacts - especially jewellery and pottery - in archaeological contexts. They will master the state of the art of research on early medieval material culture between the Danube and the northern Adriatic and work with modern digital tools.

Predvideni študijski rezultati:

Predvideni študijski rezultat je samostojna pisna naloga v obliki znanstvenega članka.

Intended learning outcomes:

Intended learning outcome is a written paper in the form of a scientific article.

Metode poučevanja in učenja:

Oblike dela:

- ☒ Samostojno delo študentov
- ☒ e-izobraževanje

Metode (načini) dela:

- ☒ Razlaga
- ☒ Razgovor/ diskusija/debata
- ☒ Delo z besedilom
- ☒ Proučevanje primera

Learning and teaching methods:

Types of learning/teaching:

- ☒ Independent students work
- ☒ e-learning

Teaching methods:

- ☒ Explanation
- ☒ Conversation/discussion/debate
- ☒ Work with texts
- ☒ Case studies

Načini ocenjevanja:

Daljši pisni izdelki

Javni nastop ali predstavitev

Delež (v %) /
Weight (in %)

80

20

Assessment:

Long written assignments

Presentations

Reference nosilca / Lecturer's references:

- ŠTULAR, Benjamin, Grave Orientation In The Middle Ages. A Case Study from Bled Island. – E-Monographiae Instituti Archaeologici Sloveniae 14, 2022.
- ŠTULAR, Benjamin (ur. / ed.), Srednjeveški Blejski otok v arheoloških virih / Medieval archaeology of Bled Island. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 42, 2020.
- ŠTULAR, Benjamin, EICHERT, Stefan 2020. Hilltop sites with Early Medieval military finds in the Eastern Alpine area : reverse engineering of predictive modelling. – V: DIESENBERGER, Max, EICHERT, Stefan, WINCKLER, Katharina (ur.). Der Ostalpenraum im Frühmittelalter - Herrschaftsstrukturen, Raumorganisation und archäologisch-historischer Vergleich. Wien: Verlag der österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2020, 213–230, 459–478.
- ŠTULAR, Benjamin 2020. One phenomenon or many? Considerations on the role of selected sites in Slovenia : Na Bleku, Mali grad, and Gradišče above Bašelj. – V: DIESENBERGER, Max, EICHERT, Stefan, WINCKLER, Katharina (ur.). Der Ostalpenraum im Frühmittelalter - Herrschaftsstrukturen, Raumorganisation und archäologisch-historischer Vergleich. Wien: Verlag der österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2020, 231–243, 479–487.

- ACHINO Katia Francesca, ŠTULAR Benjamin, RIHTER Jernej, RIHTER Janja, Assessing the intentionality of spatial organization. Cemetery of Župna Cerkev (Kranj, Slovenia) case study (Preučevanje namernosti prostorske ureditve. Primer grobišča Župna cerkev v Kranju.) – Arheološki vestnik 70, 2019, 297–313.
- PLETERSKI, Andrej, ŠTULAR, Benjamin, BELAK, Mateja, BEŠTER, Helena, Začetek in konec raziskovanj grobišča pri Župni cerkvi v Kranju (1953 in 2011–2013) / The beginnning and end of exploration at the Župna cerkev cemetery in Kranj (1953 and 2011–2013). – Grobišče Župna cerkev v Kranju 3; Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 38, 2019.